

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 460/2016-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Gabrielom Almášim, Advokátska kancelária JUDr. Gabriel Almáši, spol. s r. o., Niťová 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 1690/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 1690/2007 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 1690/2007 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných p r i eť a h o v .

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Rimavská Sobota p o v i n n ý zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Rimavská Sobota j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet advokáta JUDr. Gabriela Almášiho, Advokátska kancelária JUDr. Gabriel Almáši, spol. s r. o., Nit'ová 3, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“) a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“), obaja bytom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“; spolu ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných p r i eť a h o v podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 1690/2007 (ďalej aj „namietané exekučné konanie“).

2. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že sú v procesnom postavení povinných účastníkmi namietaného exekučného konania, ktoré začalo na okresnom súde doručením žiadosti o udelenie poverenia 1. októbra 2007 a dosiaľ nie je právoplatne skončené.

3. Okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie 9. novembra 2007, ktoré súdny exekútor vrátil 14. marca 2008 z dôvodu, že na povinnú v 1. rade bol ešte pred začatím exekúcie vyhlásený konkurz. Okresný súd v oznámení zo 4. apríla 2008 uviedol, že „*nenastávajú v zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 328/91 Zb. účinky zastavenia exekúcie, ale jej prerušenie zo zákona*“, čím svojvoľne aplikoval nesprávny právny predpis, keďže na sťažovateľku v 1. rade sa už vzťahoval zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“).

4. Na základe žiadosti súdneho exekútora z 1. decembra 2010 o zastavenie exekúcie proti sťažovateľke v 1. rade okresný súd uznesením z 29. marca 2011 (teda po viac ako 3 rokoch) čiastočne zastavil exekúciu proti sťažovateľke v 1. rade z dôvodu vyhláseného konkurzu, proti sťažovateľom v 2. a 3. rade v exekúcii pokračoval, hoci proti sťažovateľovi v 2. rade pôsobilo zastavenie, resp. prerušenie exekúcie v zmysle zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pretože „*vystupoval na strane úpadcu ako nerozlučné spoločenstvo*“.

5. Zo sťažnosti ďalej vyplynulo, že 23. mája 2011 oprávnený doručil okresnému súdu návrh na zmenu súdneho exekútora, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením z 5. marca 2014 (teda po 3 rokoch), ktoré doručoval sťažovateľom až po 5 mesiacoch. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 3 CoE 134/2014 z 11. februára 2015 zrušil uznesenie okresného súdu z 5. marca 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď konštatoval porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Predmetné uznesenie okresný súd doručoval sťažovateľom až 3. septembra 2015.

6. Sťažovatelia tiež uviedli, že uznesením z 28. októbra 2015 okresný súd zamietol návrh sťažovateľov na zastavenie exekúcie vedenej na podklade notárskej zápisnice;

predmetné uznesenie krajský súd uznesením č. k. 13 CoE 6/2016-218 z 1. marca 2016 opätovne zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že je nesúrodé a po logickej stránke nepreskúmateľné.

7. Okresný súd následne doručoval sťažovateľom odvolanie súdneho exekútora proti priznaným trovám, ktoré si uplatnil proti oprávnenému, a 17. júna 2016 okresný súd doručil právnenému zástupcovi sťažovateľov uznesenie, ktorým čiastočne zastavil exekúciu týkajúcu sa sumy 3 600 €, ktorú oprávnenému zaplatil ručiteľ.

8. Podľa sťažovateľov „je dôležité poukázať na nečinnosť súdu aj v tom, že k právoplatnej zmene súdneho exekútora došlo dňa 15.08.2014, pričom uznesenie o zmene exekútora bolo pôvodnému exekútorovi doručené až po roku, t.j. dňa 13.11.2015.

Z nečinnosti súdu tak nastal taký protiprávny stav, že v predmetnom exekučnom konaní konali dvaja poverení súdny exekútori.

Sťažovatelia v 2/ a 3/ rade sa márne domáhajú zastavenia exekúcie vedenej na základe notárskej zápisnice. Sťažovatelia viacerými podaniami namietali nevykonateľnosť exekučného titulu notársku zápisnicu, v ktorej boli povinní uznať záväzok, resp. dlh, ktorý ešte neexistoval a nevznikol, namietali neplatnosť udeleného splnomocnenia na podpis notárskej zápisnice, sťažovateľ 2/ márne namietal zastavenie, resp. prerušenie exekučného konania, sťažovateľka 3/ márne namieta nedoručenie upovedomenia o začatí exekúcie.

Sťažovatelia, hlavne sťažovateľka v 3/ rade, ktorej nebolo upovedomenie o začatí exekúcie doručené, sú zbytočne zaťažovaný obmedzeniami k svojmu majetku a zaťažovaný zbytočnými stresovými a psychickými situáciami. Navyiac sťažovateľ v 2/ rade je dôchodca vo veku 78 rokov, ktorý je onkologickým pacientom a jeho zdravotný stav nie je dobrý.

Za celé 9 ročné obdobie exekučného konania exekučný súd, podľa názoru sťažovateľov vykonal len 3 úkony, ktoré by bolo možné považovať za účelné a efektívne úkony, pričom sa nejedná o vec právne zložitú.“

9. Sťažovateľmi podaná sťažnosť na prieťahy v konaní bola predsedom okresného súdu listom sp. zn. Spr 1711/14 z 13. októbra 2014 vyhodnotená ako čiastočne opodstatnená. Predseda krajského súdu ju prešetrením vybavenia sťažnosti sťažovateľov

vyhodnotil listom pod sp. zn. Spr 1986/14 z 15. decembra 2014 ako dôvodnú v plnom rozsahu. Ďalšia sťažnosť sťažovateľov na prietahy v konaní bola predsedom okresného súdu v odpovedi sp. zn. Spr 1727/15 z 20. októbra 2015 posúdená ako dôvodná, keďže sporná vec prekročila medze primeranosti konania. Vzhľadom na nezmenený stav v konaní podali sťažovatelia ďalšiu sťažnosť, ktorá bola predsedom okresného súdu v liste sp. zn. Spr 1705/16 z 20. apríla 2016 vyhodnotená ako nedôvodná; predseda krajského súdu v rámci prešetrovania jej vybavenia tiež dospel k záveru, že táto je neopodstatnená.

10. K základným kritériám, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri posudzovaní otázky existencie zbytočných prietahov v konaní, sťažovatelia uviedli, že predmetom konania je zastavenie neprípustnej exekúcie, teda nejde o právne zložitú vec, skutkovo možno vec hodnotiť ako menej zložitejšiu; správanie sťažovateľov nespôsobillo predĺženie namietaného konania; zbytočné prietahy sú podľa ich názoru vyvolané výlučne nečinnosťou okresného súdu. Jednotlivé obdobia nečinnosti okresného súdu sťažovatelia špecifikovali takto:

„od 01. 10. 2007 (doručenie žiadosti o udelenie poverenia) do 29.03.2011 - viac ako 3 roky (uznesenie o čiastočnom zastavení exekúcie). V období 3 rokov vykonával súd zbytočné úkony s časovými odstupmi a vydal zbytočné uznesenie. Zákon pritom neprikazuje súdu rozhodovať o zastavení exekúcie po vyhlásení konkurzu.

Od 23.05.2011 (doručenie návrhu na zmenu súdneho exekútora oprávneným) do 05.03.2014 - 3 roky (uznesenie o zmene exekútora, vyhlásenie exekúcie za neprípustnú voči povinnej 1/ v konkurze, zrušenie uznesenia č.k. 4Er/1690/2007-48 zo dňa 29.03.2011).

Od 05.03.2014 do 15.08.2014 doručovanie uznesenia viac ako 5 mesiacov.

Od 04.03.2015 do 28.08.2015 doručovanie uznesenia odvolacieho súdu viac ako 5 mesiacov.

Od 04.03.2015 do 28.10.2015 - (uznesenie o zamietnutí zastavenia exekúcie).

Od 05.03.2014 do 26.10.2015 - vyžiadanie exekučného spisu od súdneho exekútora.

Od 05.03.2014 do 26.10.2015 súdnemu exekútorovi súd doručoval uznesenie o zmene exekútora.

Od 06.10.2015 do 10.06.2016 rozhodovanie súdu o čiastočnom zastavení exekúcie v časti splateného záväzku ručiteľom. “

11. Sťažovatelia za zbytočné úkony okresného súdu považujú:

„- *Oznámenie adresované exekútorovi dňa 04.04.2008*

- *Žiadosť adresovaná Krajskému súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24.09.2008*

- *Žiadosť adresovaná Okresnému súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18.03.2009*

- *Čiastočne zastavujúce uznesenie č. 4Er/1690/2007 zo dňa 29.03.2011 voči povinnej v 1/ rade v konkurze*

- *Žiadosť adresovaná MS SR - Redakcia Obchodného vestníka zo dňa 07.12.2011*

- *Žiadosť adresovaná povinnému v 2/ rade, či bolo rozdelené BSM s povinnou v 1/ rade, pretože súd vôbec nerešpektoval a ani nerozhodoval o prerušení, resp. zastavení exekúcie voči povinnému 2/, ktorý vystupoval ako nerozlučné spoločenstvo na strane úpadcu (povinnnej 1/)*

- *Uznesenie o vyhlásení neprípustnej exekúcie voči povinnej 1/ v konkurze (exekúcia bola zastavená ex lege).“*

12. Sťažovatelia zdôraznili, že v spore majú postavenie spotrebiteľov, ktorých ochrana patrí medzi základné politické otázky ustanovené v Maastrichtskej zmluve. Zmyslom ochrany spotrebiteľa v Európskej únii je ochrana tých osôb, ktoré sa zúčastňujú právnych vzťahov trhového hospodárstva, avšak nie s cieľom dosiahnutia zisku. Charakteristickou črtou európskeho spotrebiteľského práva je ochrana slabšej zmluvnej strany.

13. Sťažovatelia uviedli, že fakticky stratili právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ale súčasne stratili aj právo na spravodlivý súdny proces, keďže vyšší súdny úradník okresného súdu svojvoľne marí nezákonnosťou právoplatné rozhodnutie vo veci, čo potvrdzuje dĺžka konania a dve zrušujúce rozhodnutia odvolacieho súdu.

14. Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. *Základné právo* [redacted] ..., [redacted] ... a [redacted] ...
na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 4Er/1690/2007 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Rimavská Sobota prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 4Er/1690/2007 konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 6 000 €..., [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 8 000 €... a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 6 000 €..., ktoré je Okresný súd Rimavská Sobota povinný vyplatiť im do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Rimavská Sobota je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 €... na účet ich právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Almáši Gabriel, spol. s.r.o... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

15. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 460/2016-17 zo 17. augusta 2016 prijal sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

16. Na výzvu ústavného súdu predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 792/2016 zo 14. septembra 2016 (doručenom ústavnému súdu 19. septembra 2016) okrem iného uviedol:

„Predmetnú exekučnú vec z hľadiska faktickej a právnej zložitosti nepovažujem za obzvlášť komplikovanú. Ako to však vyplýva z pripojeného spisového prehľadu, konanie je sprevádzané množstvom procesných návrhov tak zo strany oprávneného, ale predovšetkým od povinných. Vzhľadom na potrebu doručenia týchto podaní na vyjadrenie ostatným účastníkom konania sa rozhodovanie o jednotlivých procesných návrhoch takto nevyhnutne spomaľuje.

Povinní sa už v minulosti obrátili na predsedu tunajšieho súdu so sťažnosťou na prieťahy v konaní. Sťažnosť zo dňa 20. 08. 2014 bola predsedom súdu listom sp. zn.

Spr 1711/14 z 13. 10. 2014 vyhodnotená ako čiastočne dôvodná, nakoľko nielen pri doručovaní uznesenia č. k. 4Er/1690/2007-81 zo dňa 05. 03. 2014 boli časové intervaly medzi vyhotovením a expedovaním uznesenia neprimerane dlhé. V rámci prešetrenia sťažnosti listom sp. zn. Spr 1986/14 z 15. 12. 2014 predseda Krajského súdu v Banskej Bystrici sťažnosť vyhodnotil ako dôvodnú v plnom rozsahu. Rovnako ako dôvodná bola vyhodnotená aj sťažnosť povinných datovaná dňom 1.10.2015, a to listom predsedu Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. Spr 1727/15 z 20. 10. 2015. Na záveroch vyslovených v oznámeniach o spôsobe vybavenia sťažnosti zotrvávam aj v súčasnosti. Pridržiavam sa aj stanoviska vysloveného v liste sp. zn. Spr 1705/16 zo dňa 20. 4. 2015, ktorou bola opakovaná sťažnosť povinných vyhodnotená ako nedôvodná vzhľadom na skutočnosť, že v súčasnosti súd vo veci plynule koná v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu bez zbytočných prietahov.

Zároveň však považujem za potrebné aj v tejto súvislosti zdôrazniť, že exekučné oddelenie po celé obdobie trvania exekučnej veci sp. zn. 4Er/1690/2007 zápasí s enormným zaťažením čo do počtu napadnutých exekučných vecí, ako aj v súvislosti s preskúmaním oprávnenosti exekúcie v spotrebiteľských veciach (vykonávaných najmä na podklade notárskej zápisnice alebo rozhodcovského rozsudku). Extrémna preťaženosť súdov exekučnými vecami je opakovane konštatovaná tak predstaviteľmi súdnej, ako aj výkonnej moci (viď napr. vládny návrh zákona, ktorým má dôjsť k zásadnému zjednodušeniu a tým urýchleniu exekučného konania - číslo legislatívneho procesu LP/2016/695). Neblahá hospodárska situácia obyvateľov v okrese Rimavská Sobota činí problém veľkého množstva exekučných vecí ešte vypuklejším. Za tejto situácie k podanej ústavnej sťažnosti viem zaujať len také stanovisko, že objektívna situácia na Okresnom súde Rimavská Sobota neumožnila konať a rozhodovať v predmetnej exekučnej veci bez akýchkoľvek prietahov.

Z rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. 2. 2015 č. k. 3CoE/134/2014-130 vyplýva, že zrušil odvolaním napadnuté rozhodnutia tunajšieho súdu v časti štvrtej výrokovej vety, ktorou súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú ohľadom povinnej 1) [REDAKOVANÉ] a vyslovil, že ohľadom ostatných povinných sa v exekúcii bude pokračovať. Odvolací súd vec vrátil súdu prvej inštancie len v časti výrokovej vety, ktorou súd rozhodol o tom, že ohľadom ostatných povinných sa v exekúcii bude pokračovať. Odvolací súd takto rozhodol majúc za to, že exekučné konanie bolo voči povinnej 1)

zastavené hneď po jeho začatí ex offio (zrejme ex lege) v zmysle § 48 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a vyrovnaní. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa stalo právoplatným. Vzhľadom na záväznosť právneho názoru odvolacieho súdu na účely daného konania mám za to, že p. ■■■■■ v súčasnosti nemožno považovať za účastníka exekučného konania. Z tohto dôvodu nemohlo dôjsť k ujme na právach p. ■■■■■ porušením namietaného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V tejto časti ústavnej sťažnosti navrhujem nevyhovieť.“

Súčasťou vyjadrenia predsedu okresného súdu bol aj prehľad procesných úkonov okresného súdu v namietanom konaní. Z vyžiadaného súdneho spisu sp. zn. 4 Er 1690/2007 ústavný súd zistil, že prehľad procesných úkonov poskytnutý predsedom okresného súdu zodpovedá obsahu spisu.

17. Právny zástupca sťažovateľov vo svojom vyjadrení zo 7. októbra 2016 doručenom ústavnému súdu faxom 7. októbra 2016 a následne poštou 12. októbra 2016 po vyhlásení, že súhlasí s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania, uviedol:

«1/ Predseda súdu nepovažuje predmetnú exekučnú vec za komplikovanú, avšak dodáva, že konanie je sprevádzané množstvom procesných návrhov hlavne zo strany povinných.

Stanovisko sťažovateľov: sťažovatelia dôrazne odmietajú vyjadrenie predsedu súdu, že z dôvodu procesných návrhov z ich strany by sa konanie malo spomaľovať.

V dôsledku postupu súdu, pri ktorom už došlo dvakrát k zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacím súdom, sú povinní zaťažení vinou exekučného súdu podávať procesné návrhy na svoju obhajobu, v opačnom prípade by stratili možnosť, aby sa ich vec spravodlivo a právoplatne ukončila.

Sťažovatelia totiž majú za to, že vyššia súdna úradníčka vykonáva svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu a svoju právomoc prekračuje.

2/ Predseda súdu vyslovil názor, že súd v súčasnosti koná bez zbytočných prietahov.

Stanovisko sťažovateľov: je síce pravda, že súd prvého stupňa v posledných mesiacoch vykonáva každé 3 mesiace úkon aby dodržal lehotu, ale vykonáva neúčinné úkony, pri ktorých vydáva vyššia súdna úradníčka rozhodnutia v rozpore so zákonom. Úkony, ktoré súd vykonáva, ale nevedú k právoplatnému skončeniu veci, a z postupu vyššej

súdnej úradníčky vyplýva, že predmetná exekučná vec ani nebude v najbližšej dobe právoplatne skončená.

3/ Predseda súdu považoval za potrebné zdôrazniť, že exekučné oddelenie zápasí s enormným zaťažením, pričom extrémna preťaženosť súdov je opakovane konštatovaná predstaviteľmi súdnej a výkonnej moci.

Predseda súdu ďalej konštatoval, že neblahá hospodárska situácia obyvateľov okresu Rimavská Sobota neumožnila konať a rozhodovať v predmetnej exekučnej veci bez akýchkoľvek prietahov.

Stanovisko sťažovateľov: sťažovateľom je veľmi dobre známa zaťaženosť súdov, na ktorú sa predstavitelia súdnej moci odvolávajú v ústavných sťažnostiach. Sťažovatelia považujú vyjadrenie predsedu súdu za absurdné, pretože im nie je celkom jasné, aký vplyv má neblahá hospodárska situácia obyvateľov okresu Rimavská Sobota na ich exekučnú vec.

Ak by vyššia súdna úradníčka postupovala už pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie v súlade so zákonom a následne by o veci spravodlivo a včas rozhodla, nemusela by neblahá hospodárska situácia obyvateľov nijako vplyvať na vec a vec nemusela enormne zaťažiť exekučný súd.

Takéto vyjadrenia predstaviteľov súdnej moci len zvyšujú nedôveru sťažovateľov v spravodlivé súdnictvo.

4/ Predseda súdu má zato, že sťažovateľku v I/ rade nemožno považovať za účastníka konania pretože odvolací súd má za to, že exekučné konanie sa voči sťažovateľ zastavilo hneď ako začalo ex lege a navrhol sťažnosti sťažovateľky v I/ rade nevyhovieť.

Stanovisko sťažovateľov: je nesporné, že exekučné konanie voči sťažovateľke I/ sa zastavilo hneď ako začalo ex lege. Tiež je nesporné, že exekučné konanie voči sťažovateľke I/ v zmysle § 48 zákona č. 7/2005 zákona o konkurze ani začať nemohlo.

Preto je obzvlášť závažné, že exekučné konanie nielen že začalo voči sťažovateľke I/, ale súd ani nerešpektoval jeho zákonné zastavenie, práve naopak v exekučnej veci voči sťažovateľke I/ viedol konanie a sedem rokov rozhodoval o zastavení exekučného konania voči sťažovateľke I/.

Súd viedol exekučné konanie voči sťažovateľke I/ a vo veci voči nej rozhodoval až do roku 2015.

Okresný súd však vedie konanie voči sťažovateľke I/ naďalej. Dokazuje to list zo dňa 18. 04. 2016, ktorým okresný súd doručil [REDAKOVANÉ] (sťažovateľke I/) odvolanie súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] a žiadal ju, aby sa k tomuto odvolaniu spolu s povinnými písomne vyjadrila.

V kontexte vyššie uvedeného žiadame, aby ústavný súd vyhovel sťažnosti sťažovateľky I/, nakoľko niet žiadneho dôvodu, prečo by sa sťažovateľka I/ nemohla domáhať ochrany svojich práv na ústavnom súde, keď súd prvého stupňa viedol nezákonnú exekúciu voči nej viac ako sedem rokov.

Prehľad procesných úkonov v predmetnej exekučnej veci – predložený predsedom Okresného súdu Rimavská Sobota:

Stanovisko sťažovateľov k procesným úkonom:

09. 11. 2007 – vyššia súdna úradníčka vydala poverenie na vykonanie exekúcie

- vsú vydala poverenie na vykonanie exekúcie v rozpore so zákonom

28. 03. 2008 – vyššia súdna úradníčka vyzvala exekútora, aby predložil skutočnosti ohľadom vyhlásenia konkurzu a vyjadrila sa, že exekúcia nemôže byť zastavená ale len prerušená v zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 328/91 Zb. o konkurze

- vyššia súdna úradníčka prekročila svoju právomoc
- súdny exekútor si splnil svoju zákonnú povinnosť, keď vrátil súdu poverenie na vykonanie exekúcie, pretože na povinnú v I/ rade bol vyhlásený konkurz podľa ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a konanie voči nej sa ex lege zastavilo; voči povinnému v 2/ rade v zmysle § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 pôsobilo zákonné prerušenie konania, nakoľko povinní v I/ a 2/ rade vystupovali v konaní ako nerozlučné spoločenstvo až do 23.09.2014, kedy bol konkurz zrušený.

• vyššia súdna úradníčka zbytočne dopytovala súdneho exekútora, aby dokazoval vyhlásenie konkurzu. Vyhlásenie konkurzu je vždy zverejnené v Obchodnom vestníku. Okrem toho vyššia súdna úradníčka svojvoľne aplikovala § 14 ods. 1 zákona č. 328/91 Zb. o konkurze. Konkurz na povinnú bol totiž vyhlásený v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. (vyššia súdna úradníčka vykonávala svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu)

Od 21. 05. 2008 do 16. 04. 2009 – vyššia súdna úradníčka vykonávala zbytočné úkony, keď zbytočne dopytovala Krajský a následne Okresný súd v Banskej Bystrici, aby jej oznámil vyhlásenie konkurzu, ktoré mohla a mala zistiť z Obchodného vestníka.

Z uvedeného vyplýva, že od 09. 11. 2007 až do 29. 03. 2011 vyššia súdna úradníčka vykonávala zbytočné a neefektívne úkony navyiac v rozpore so zákonom, pričom svoju právomoc vykonávala spôsobom odporujúcim zákonu a tým aj prekročila svoju právomoc.

28. 12. 2012 – vyššia súdna úradníčka požiadala MS SR, redakciu Obchodného vestníka, o poskytnutie informácií, čo považujeme za zbytočný a neúčelný úkon.

Od 23. 05. 2011 do 05. 03. 2014 súd rozhodoval o zmene exekútora. V tomto období povinní vykonali len jeden procesný návrh a to odvolanie voči zamietnutiu zastavenia exekúcie. Všetky úkony v tomto období vykonával súd len s oprávneným a súdnym exekútorom.

26. 08. 2015 – súd doručoval zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu povinným až po piatich mesiacoch.

26. 10. 2015 – súd po vyše jedného roka vyzval pôvodného exekútora na vrátenie exekučného spisu – tento stav zapríčinil, že vo veci konali dvaja exekútori súčasne

09. 11. 2015 – povinní doručili súdu žiadosť o bezodkladné vydanie rozhodnutia, nakoľko pri nahliadnutí do súdneho spisu zistili, že upovedomenie o začatí exekúcie povinnej v 3/ rade ani nebolo doručované na adresu jej trvalého bydliska a upovedomenie o začatí exekúcie tak poštová doručovateľka vydala osobe, ktorá nebola oprávnená zásielku prevziať. Aj napriek nedoručenému upovedomeniu sa vo vzťahu k povinnej 3/ koná a bol vydaný už aj exekučný príkaz.

Súd do dnešného dňa nerozhodol o námietkach, ktoré vzniesla povinná v 3/ rade o nezákonnom doručení upovedomenia a odňatí možnosti konať pred súdom.

06. 09. 2016 – vyššia súdna úradníčka vyrubila povinným súdny poplatok za odvolanie aj napriek tomu, že povinní sú ako spotrebitelia domáhajúci sa svojej ochrany zákonne oslobodení od súdnych poplatkov. Voči vyrubeniu poplatku sa povinní odvolali, na čo vyššia súdna úradníčka reagovala opätovným vyrubením súdneho poplatku za odvolanie voči súdnym poplatkom.

Nie zložitá exekučná vec je poznačená nielen zbytočnými priet'ahmi, ktoré vznikajú neefektívnymi a zbytočnými úkonmi nad rámec zákona, ale aj vykonávaním právomoci spôsobom odporujúcim zákonu a prekračovaním právomoci vyššej súdnej úradníčky.

Citát z Uznesenia Ústavného súdu SR č. k. ÚS 261/2015-17

Ústavný súd SR v Uznesení sp. zn. ÚS 261/2015-17 zo dňa 10. júna 2015 vyslovil, že z ústavného hľadiska je akceptovateľný právny záver vychádzajúci z toho, že ak má mať notárska zápisnica ako verejná listina – účinok explicitného exekučného titulu, potom musí byť splnená požiadavka na to, aby v čase jej podpisovania „dlžníkom“ a zároveň jeho vyjadrením súhlasu s jej vykonateľnosťou (t. j. aj nútenou exekúciou) reálne bola pôžička (úver) aj vyplatená. Ak to tak nebolo, potom notárska zápisnica nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom z dôvodu, že v čase jej podpisu ešte žiadny dlh neexistoval.

Notárska zápisnica o uznaní dlhu a súhlase povinnej osoby s vykonateľnosťou notárskej zápisnice, nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom z dôvodu, že v čase uznania dlhu a vyhlásenia povinnej osoby o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice ešte žiadny dlh neexistoval a uznať možno len dlh, ktorý už vznikol a nie ktorý snád v budúcnosti vznikne.

V prípade sťažovateľov bola notárska zápisnica podpísaná dňa 28. 06. 2002. Prvá časť úveru bola vyplatená po mesiaci až dňa 26. 07. 2002 a druhá časť úveru až dňa 13. 08. 2002.»

18. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk, ako aj na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 4 Er 1690/2007.

II.

19. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

21. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

23. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

24. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

25. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

26. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“).

27. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá. Ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

28. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expresis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP podľa, ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa CSP), resp. účastníkov konania (podľa CMP) a iných osôb. Pričom v zmysle § 5 SSP sa okrem iných týmto základným princípom civilného sporového konania spravuje aj konanie pred správnym

súdom. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

29. Napríklad povinnosť súdu konať bez prieťahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z ustanovení § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z ustanovení § 168 – 172 § CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 vety prvej, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

30. V zmysle § 25 SSP sa citované ustanovenia Civilného sporového poriadku primerane použijú aj na konanie správneho súdu podľa Správneho súdneho poriadku, pričom povinnosť súdu konať bez prieťahov vyplýva aj s ustanovení § 103 ods. 1 SSP, podľa ktorého ak sa konanie začalo, postupuje v ňom správny súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá. Správny súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci konania nečinní. Účastníci konania sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a dbajú na pokyny správneho súdu. Ďalej táto povinnosť správneho súdu vyplýva z § 105 ods. 1 SSP, podľa ktorého ak správny súd nariadi pojednávanie, pripraví ho tak, aby bolo možné rozhodnúť vo veci spravidla na jedinom pojednávaní, a z § 115 SSP, podľa ktorého pojednávanie možno odročiť len z dôležitých dôvodov alebo z dôvodu uskutočnenia neverejnej porady a vyhotovenia výroku rozhodnutia správneho súdu. Správny súd môže odročiť pojednávanie aj vtedy, ak to účastníci konania zhodne navrhnú.

31. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona (pozn. civilné mimosporové konania) sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento

zákon neustanovuje inak. Povinnosť súdu konať v civilnom mimosporovom konaní bez priet'ahov je vyjadrená napr. aj v § 30 CMP, podľa ktorého po začatí konania postupuje súd v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá, ďalej v § 31 CMP, podľa ktorého súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní, ale aj v ustanovení § 34 CMP o vylúčení aplikácie okrem iných ustanovení Civilného sporového poriadku o koncentrácii konania (vrátane sudcovskej koncentrácie konania).

32. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

33. Pokiaľ ide o právnu zložitosť preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného exekučného konania nebola závislá od zložitosti veci. Napokon ani predseda okresného súdu neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali faktickej alebo právnej zložitosti napadnutého konania. Podľa názoru ústavného súdu istú zložitosť vo veci spôsobila okolnosť, že na majetok sťažovateľky v 1. rade bol vyhlásený konkurz ešte pred začatím exekúcie, čo bola skutočnosť, ktorú všeobecné súdy v rámci svojho rozhodovania vyhodnotili odlišne, čo malo zásadný význam pre ďalšie konanie vo veci.

34. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovatelia síce podávali návrhy na zastavenie

exekučného konania, ako aj využívali všetky iné procesné prostriedky na presadzovanie svojich práv, ktorými síce spôsobili predĺženie priebehu konania, uvedené však nemožno kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné prieťahy.

35. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné vzhľadom na argumentáciu predsedu okresného súdu, na námietky sťažovateľov uvedené v reakcii na jeho stanovisko a aj na základe skutočností, ktoré vyplynuli z predloženého súdneho spisu, zaujať stanovisko k postaveniu sťažovateľky v 1. rade v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd reflektuje na tvrdenia sťažovateľky v 1. rade týkajúce sa nesprávneho a neefektívneho postupu okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o zastavení exekučného konania vo vzťahu k jej osobe, ktoré trvalo takmer sedem rokov a až v rozhodnutí krajského súdu sp. zn. 3 CoE 134/2014 z 11. februára 2015 bolo s konečnou platnosťou potvrdené, že exekučné konanie proti sťažovateľke v 1. rade ex lege začať ani nemohlo, keďže konkurz na jej majetok bol vyhlásený ešte pred začatím exekúcie. Z uvedeného vyplýva, že i keď sťažovateľka de iure nebola účastníkom exekučného konania, de facto s ňou okresný súd ako s povinnou v exekučnom konaní konal. Z pohľadu ústavného súdu bolo pre posúdenie postavenia sťažovateľky v 1. rade v konaní pred ústavným súdom relevantné, že v čase podania sťažnosti sťažovateľka v 1. rade účastníčkou namietaného exekučného konania už nebola. Postup ústavného súdu, ktorým by rozhodoval aj o porušení označených práv sťažovateľky v 1. rade, by bol postupom ultra vires, kedy by ústavný súd rozšíril svoju jurisdikciu bez ohľadu na znenie ústavy a zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti sťažovateľky v 1. rade nevyhovел, tak ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

36. Ústavný súd sa napokon zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že v jeho postupe v predmetnej veci zistil viaceré obdobia nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti, ktoré nevedli k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Pre posúdenie sťažnosti ako dôvodnej boli pritom relevantné najmä tieto časové súvislosti:

- postup okresného súdu od 28. marca 2008 do 16. apríla 2009, keď sa okresný súd zamerával výhradne na zisťovanie stavu konkurzného konania vo veci sťažovateľky v 1. rade, a to neefektívnym zisťovaním skutočností vyplývajúcich z Obchodného vestníka, u súdneho

exekútora, na Okresnom súde Banská Bystrica, ako aj krajskom súde, pričom výzva okresného súdu zo 16. apríla 2009 adresovaná súdnemu exekútorovi a oprávnenému na vyjadrenie k skutočnosti prebiehajúceho konkurzu na majetok sťažovateľky v 1. rade bola expedovaná až 5. októbra 2009, t. j. po takmer 6 mesiacoch,

- od expedovania uvedenej výzvy, ako aj počas roka 2010 okresný súd nevykonal žiaden relevantný procesný úkon, okrem urgovania vyjadrenia oprávneného ku skutočnostiam oznámeným Okresným súdom Banská Bystrica o stave konkurzného konania sťažovateľky v 1. rade z 1. decembra 2010, ktoré bolo expedované až po 4 mesiacoch (31. marca 2011).

37. Ako neefektívny postup okresného súdu ústavný súd hodnotí aj rozhodovanie o návrhu oprávneného na zmenu súdneho exekútora z 23. mája 2011, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením až 5. marca 2014, pričom k expedovaniu tohto rozhodnutia došlo až po 5 mesiacoch 13. augusta 2014.

38. Ústavný súd zároveň poukazuje na istú zmätočnosť v konaní okresného súdu, keď konal a rozhodoval o exekúcii vedenej proti sťažovateľke v 1. rade. Vyšší súdny úradník najprv uznesením z 29. marca 2011 rozhodol o čiastočnom zastavení exekúcie týkajúcej sa sťažovateľky v 1. rade, pričom u ostatných sťažovateľov rozhodol, že bude pokračovať v exekúcii. Po zmene zákonného sudcu bolo uznesenie z 29. marca 2011 novým zákonným sudcom zrušené a exekúcia týkajúca sa sťažovateľky v 1. rade vyhlásená za neprípustnú za súčasného konštatovania, že v exekúcii týkajúcej sa ostatných sťažovateľov bude okresný súd pokračovať. Na základe odvolania sťažovateľov krajský súd uznesením sp. zn. 3 CoE 134/2014 z 11. februára 2015 uznesenie okresného súdu z 5. marca 2014 zrušil v druhej časti štvrtej výrokovej vety, v ktorej okresný súd rozhodol, že u ostatných sťažovateľov bude v exekúcii pokračovať a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v uvedenom uznesení uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné. Následne uznesením z 28. októbra 2015 okresný súd rozhodol tak, že návrh sťažovateľov v 2. a 3. rade na zastavenie exekúcie zamietol. Na základe odvolania podaného sťažovateľom v 2. rade a sťažovateľkou v 3. rade krajský súd uznesením sp. zn. 13 CoE 6/2016 z 1. marca 2016 zrušil uznesenie okresného súdu z 28. októbra 2015

z dôvodu jeho nesúrodosti a nepreskúmateľnosti a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

39. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že vo svojej predchádzajúcej judikatúre už poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

40. Obranu okresného súdu spočívajúcu v poukazovaní na enormnú zaťaženosť súdu exekučného oddelenia okresného súdu ústavný súd nemohol akceptovať, pričom poukazuje na svoju ustálenú štandardnú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

41. K prietahom v danom konaní tak nedošlo v dôsledku zložitosti ani správania účastníkov konania, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 pritom zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

42. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

III.

43. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

44. Keďže ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovatelia nachádzajú.

45. Sťažovatelia sa okrem vyslovenia porušenia označených práv domáhajú aj priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

46. Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľmi označených práv (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné zaoberať sa aj vecnou opodstatnenosťou návrhu sťažovateľov na priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za stav spôsobenej právnej neistoty postupom orgánov verejnej moci.

47. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

48. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

49. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

50. Sťažovatelia v sťažnosti žiadajú priznať finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € (sťažovateľky v 1. a 3. rade) a 8 000 € (sťažovateľ v 2. rade). Tento svoj návrh odôvodňujú s poukazom na spornosť vedeného exekučného konania, ktorá začala na základe notárskej zápisnice bez súdneho pojednávania a bez akejkoľvek kontroly zmluvných podmienok úverovej zmluvy. Sťažovatelia ďalej zdôraznili, že v spore majú postavenie spotrebiteľov, ktorých záujmy a ich ochrana sú prioritou v Európskej únii. Sťažovatelia podľa svojho názoru stratili právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov a rovnako stratili aj právo na spravodlivý súdny proces. Pasivitou štátnej moci sa dostali do nenapraviteľne znevýhodnenej situácie, ktorá vedie k zmenšeniu ich majetku a psychickej záťaži.

51. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

52. Ústavný súd v danom prípade zohľadnil predovšetkým celkovú dĺžku konania okresného súdu, nesprávnosť jeho rozhodnutí, prihliadol na viaceré dlhodobé obdobia nečinnosti okresného súdu a stav konania.

53. Vychádzajúc z komplexného posúdenia týchto skutočností ústavný súd považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 2 000 € pre každého zo sťažovateľov (okrem sťažovateľky v 1. rade) za primerané finančné zadosťučinenie

podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

54. Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním.

55. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

56. Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti, vyjadrenie k stanovisku predsedu okresného súdu) uskutočnené v roku 2016. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €. Základná sadzba tarifnej odmeny by mala byť znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 71,50 €. V prípade dvoch sťažovateľov (s ohľadom na výsledok konania vo vzťahu k sťažovateľke v 1. rade) pred ústavným súdom tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 480,48 € (pre jedného sťažovateľa 240,24 €). Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľov si úhradu trov právneho zastúpenia uplatnil iba v sume 303,16 €, ústavný súd, súc viazaný petitom sťažnosti, túto úhradu sťažovateľom priznal len vo výške uplatneného nároku.

57. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

58. V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2016